

JUÁN SEBASTIÁN DE ELCANO

1928 - 2000

LXXII anos de

GLORIOSA HISTORIA

CUMPRIUSE UN SONO . . .

Nacín en Noia, a mediados do 1.942. Vinme a vivir a Marín, a finais do 1.943.

O meu pai, que era carpinteiro de ribeira da Maestranza, veu destinado a esta vila para desempeñar o seu traballo na Escola Naval Militar, que iniciaba as súas actividades.

ELCANO, cando viña a Marín, atracaba, precisamente, no peirao de Ribeira e eu acompañaba, moitas veces, o meu pai e podía admirar incrédulo e entusiasmado, a impresionante figura deste buque. O seu branquísimo casco, elevado sobre min, moitos, moitos metros . . . ¿E os seus paos . . . ? Para min tocaban o ceo. E no ceo estaba eu, porque me consideraba un privilegiado ó poder admirar tanta beleza . . .

Xa sei que se escribiu moito sobre esta marabilla branca que suca os mares de todo o mundo. Pero eu nunca o fixera. E, miren por onde, xúrdeme esta oportunidade, precisamente nun ano de tanta significación, aínda que só sexa polo seu guarismo. Para min, poder facelo, é un pracer, un orgullo e un honor. Podo, así, renderlle unha pequena homenaxe e a miña gran admiración por el.

Este buque debe o seu nome ó mariño Juan Sebastián de Elcano, nacido en Guetaría, porto pesqueiro de Guipúzcoa, en 1476.

Este ilustre mariño foi o primeiro en da-la volta ó mundo, a bordo da nao Victoria.

Comezou a súa viaxe en Sanlúcar de Barrameda o 1 de agosto de 1519 e concluíu en Sevilla o 6 de setembro de 1522. Faleceu o 4 de agosto de 1526 en Malasia a bordo do Galeón " Santa María de la Victoria ",

no curso doutra viaxe no que se descubriu o Cabo de Hornos e o seu corpo foi entregado ao mar.

ELCANO, que substituíu á famosa corbetta "Nautilus", foi construído por Real Decreto de 17 de abril de 1925 de acordo co proxecto e planos deseñados polos estaleiros gaditanos "Echevarrieta y Larrinaga". Para o deseño das velas elixiuse ó proxectista inglés Nicholson. O velame, que era de liño, (hoxe feito de material sintético, drakon, máis resistente e lixeiro), foi confeccionado pola fábrica británica Ratsey Isaphone, aínda cando as velas de respecto as fixo Victoriano Echarne de Gijón.

Iníciase a súa construción o 24 de novembro de 1925 e o seu custo elévase ós 8.189.532,28 ptas.

Quince meses despois, a primeira hora da mañá do 5 de marzo de 1927, é botado. Asiste ó acto a súa alteza Real Don Juan de Borbón, Conde de Barcelona, e actúa como madriña doña Carmen Primo de Rivera y Saenz de Heredia. A expectación na cidade gaditana desborda as previsións... O gaditano hoxe en día, considera a este buque escola como algo seu...

É entregado á Armada o 17 de agosto de 1928 e neste mesmo mes e coma viaxe de proba, visita Málaga e Sevilla e realiza a súa primeira volta ó mundo que durou 9 meses. Desde esta data realizou, continuamente, viaxes de instrucións, con excepción dos anos da Guerra Civil e no primeiro mes deste milenio iniciou o seu 71 Cruceiro de instrucción.

O seu primeiro Comandante foi o Capitán de fragata D. Manuel de Mándil Elío, precisamente o último comandante do Nautilus.

A Armada española no 1943 decidiu construír un segundo buque escola xemelgo a Elcano e ó que deu o nome de "Don Juan de Austria".

A quilla arborouse nos mesmos estaleiros que Elcano, pero a grande explosión de 1947 causou graves danos ó estaleiro e ó propio buque, en construción, de maneira que non quedou rematado ata 1952.

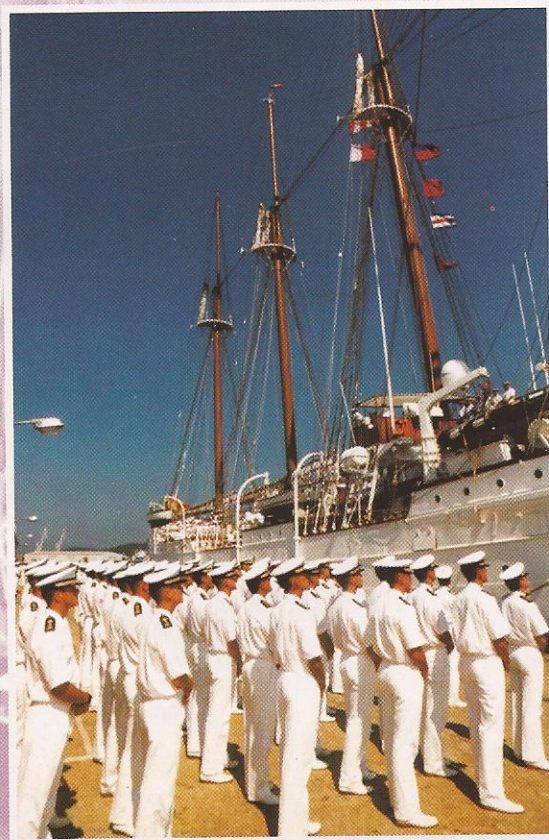
Pouco despois, en maio de 1953, vendeuse á Armada de Chile, na que figura co nome de "Esmeralda".

ELCANO, é o veleiro militar máis antigo do mundo e o segundo en tamaño de tódolos que hai en servizo en Europa Occidental. A súa porte, a súa beleza, maxestosidade, ..., son enalzados alá onde queira que estea, a pesares das auténticas belezas doutros buques. Unha das súas moitas cousas que chama a atención, é que utiliza un dos paos como escape do seu motor diesel Dentz de 2000 cabalos, (antes outro diesel, Polar Atlas, de 900 cabalos) e iso permite prescindir da clásica cheminea propia dos buques escola, que lles dá un aspecto de motonaves, o que lles fai perder parte do seu encanto estético.

O paso, inexorable, do tempo foino deteriorando e aínda cando, ó finaliza-las súas singraduras anuais, lévanlle a cabo importantes labores de reparación e mantemento, do que se encarga a Empresa Nacional Bazán, en colaboración coa Armada, foi obxecto de dúas grandes obras de reforma, primeiro en 1956 e logo en 1978.

Por mor destas obras de mantemento e reparación, o buque, que permanece practicamente igual, sufriu dúas notables modificacións: perdeu 2,3 metros de lonxitude de puntal e o xa citado cambio do propulsor auxiliar.

Auténtico fogar flotante, o seu interior conta cos os máis modernos medios, tanto no que se refire os seus sistemas de navegación, como confort. Como curiosidade, diremos que, nun principio, levaba a bordo animais vivos para dispoñer de carne fresca, aínda cando esa carne non duraba toda a travesía.

Dentro dos seus innumerables feitos, ELCANO, tomou parte na " Gran Regata Colón 92 Quinto Centenario ", na que 38 países foron representados por máis de 200 veleiros, buques de época e maxis. A súa presenza, como continúa sucedendo, causou admiración.

Tamén en 1974, tomou parte e resultou vencedor da "Boston Tea Pot", trofeo que concede anualmente "Sail Training Asociation" ó buque - escola, da súa clase, que navegue a maior distancia a vela en 120 horas.

ELCANO, é o lugar no que os gardamariñas pasan boa parte do seu 3º ano de carreira militar. Aquí, dependendo do número de alumnos, unha dotación composta por , aproximadamente, 260 persoas distribuídas entre Oficiais Superiores, Oficiais, Suboficiais, alumnos e mariñeiros, pasan 6 ou 8 meses (dos que un 80% de días no mar) de duro e ríxido traballo e horario. Os Cabaleiros Gardamariñas non teñen, a penas, descanso. A xornada, nos días laborables, comeza ás 7 da mañá e finaliza ás 10 da noite. Cinco clases diarias, observacións astronómicas, prácticas de manobra, gardas, etc. Os sábados finaliza a xornada de traballo ás 5 da tarde. Os domingos e festivos, toca diana ás 7,30, para realizar diversas actividades e logo descanso ata as 6 da tarde, hora na que comeza un dos moitos momentos de estudio para eles.

Nesta auténtica escola flotante, o gardamariña adquire un coñecemento real do medio onde vai a realizar boa parte da súa vida profesional e isto non o poderá estudar en ningún libro.

El - Rei Don Juan Carlos viviu esta experiencia no ano 1957 cando, no mes de setembro, ingresou na Escola Naval Militar de Marín, como Gardamariña de 2º ano e esta circunstancia, en particular, e outras moitas, en xeral, tamén fan que o marinense sinta como algo seu este querido buque.

ELCANO, que é un bergantín goleta arbora 4 paos : Trinquete, "Blanca" Maior Proel "Almansa Maior Popel "Asturias" e Mesana " Nautilus", e ten as seguintes características :

ESLORA	MANGA	PUNTAL	GUINDA	LASTRES	DESPLAZAMENTO	CALADO A PLENA CARGA
94,107 metros	13,154 metros	6,613 metros	48,700 metros	768,97 Tms	3754,97 Tms	6,891 metros

Aparella 20 velas cunha superficie total de 3.153 metros cadrados e vai armado con dous canóns de 47 mm. para saúdo.

A máxima velocidade alcanzada foi de 17 nós no seu 62 cruceiro o 25 de xuño de 1991 e soportou unha velocidade de vento de 90 nós.

Tarda en xirar 180º

O cruceiro de percorrendo 34.270 millas, mundo de maior percorrido. do 26 de outubro ó 6 de (Argentina) a Marín, duradeira da súa historia foi en

O cruceiro máis longo máis curto durou 1 mes no ano

A volta ó mundo máis meses e 6 días.

uns 30 minutos.

instrucción máis longo durou 405 días, no ano 1971 / 72, que é, tamén, a volta ó En canto á travesía máis longa da súa historia, foi decembro de 1944 de Puerto Belgrado (recorrendo 6.700 millas, en tanto a máis 1942 de Buenos Aires a Cádiz, con 53 singraduras. durou 10 meses e 15 días, ano 56 / 57, en tanto o 1.933.

rápida durou 7 meses e 21 días e a máis longa 10

O cruce máis rápido do Atlántico, a vela, levoulle 16 días e 16,8 horas, sucedendo entre o 21 de xaneiro ó 7 de febreiro de 1990.

No ano 1979 Elcano alcanzaba o millón de millas náuticas navegadas ó longo dos seus 51 anos de servizo. Esta distancia, nun barco veleiro, equivale a ter dado 46 veces a volta ó mundo polo ecuador. O significativo feito motivou, no mesmo intre, a felicitación de S. M. El - Rei.

Elcano comeza este novo milenio con máis de 1.400.000 millas náuticas navegadas, o que equivale a 2.500.000 Quilómetros e a 62 veces a volta á Terra.

ELCANO navegou por todas as augas do mundo. Atracou nos portos de moitos países do orbe e deu a oportunidade a miles de españois que, por diversas circunstancias, viven fóra da súa patria, de pisar solo español e mirar emocionados a bandeira de España.

Deses 166 portos, os máis visitados do noso territorio foron : Cádiz 148, Marín 58, Tenerife 51 e Las Palmas 47. Con referencia ós de países estranxeiros, New York con 26, Río de Janeiro 24, Buenos Aires e Balboa 19 e San Juan de Puerto Rico 15.

Anécdotas, feitos reais, recollidas en moitos libros, cítannos a persoas que percorreron centos de Qms. para estar a bordo só uns minutos. . .

A presenza de monxas e misioneiros cuia vida está no interior de países e levaban sen falar con xentes da súa terra moitos anos. . . O ancián que sube pola prancha con axuda e ó chegar a bordo se axeonlla e bica a cuberta . . .

E que dicir dese grito espontáneo que sae do corazón dese xentío que espera no peirao a súa atracada ¡VIVA ESPAÑA!
... Sen máis comentario.

Comeza o novo milenio e continúa sendo a "1ª marabilla do mundo sobre as augas". Liña, cor, rimo, harmonía, porte, maxestosidade e, ademais, soleira. O dito . . .

O ano 2.028 será o do seu Centenario. Que o celebre. Meréceo, tanto pola súa beleza, como polo labor que ven realizando e, o que esto escribe, apaixonado admirador deste buque, ó recordar, respectuosa e cariñosamente a todas aquelas persoas que formaron e formarán parte da historia deste buque (uns 15.000 españois formaron parte da súa dotación), desexa, así mesmo, mostrar a súa admiración, respecto e agradecemento ás mulleres, que, co seu sacrificio, fixeron, fan e farán posible o exercicio da vida profesional dos seus esposos, mariños.

O seu escudo de armas é o mesmo que o Emperador Carlos V concedeu ó mariño Juan Sebastian Elcano.

Componse de dúas partes. A superior consta dun castelo dourado en campo de gules e na inferior, un campo de ouro. Campean paos de canela, noz moscada e clavo.

O escudo ten enriba un helmo pechado e por cimera un globo terráqueo coa lenda latina "TU PRIMUS CIRCUMDEDISTI ME" (ti fuches o primeiro que me rodeaste) poñendo, así, de manifesto a esfericidade da terra e que Juan Sebastian de Elcano foi o primeiro que deu a volta ó mundo.

No onte, no hoxe e no mañá, **ELCANO** símbolo da nosa Gloriosa Armada, continuará sendo: un deleite para a vista, unha caricia para o mar e unha esperanza e ilusión para todos os corazóns.

E eu, por vós, mariños que sucades as augas a bordo de **ELCANO**, pido protección á Virxe do Carmen para que arribedes, sempre salvos, a porto, sendo a miña sinxela e sinceira pregaría un xeito de que vos estenda a miña man.

E a miña man estendida é a parte do meu corpo que máis preto estivo deste buque. Porque, aínda cando poida resultar sorprendente, o certo é que a pesares de levar máis de 50 anos "coñecéndonos", nunca fomos presentados e nunca algunha parte do meu corpo o ten, ni tan sequera, tocado.

Querido **ELCANO**: Se escribir sobre ti era un soño, xa se cumpriu.

J.S. ELCANO

Desde estas liñas quero mostrar o meu agradecemento á Escola Naval Militar de Marín e de xeito moi especial a: D. Juan C. Muñoz Delgado Díaz del Río, actual comandante de **ELCANO**. D. Sabino Pérez Cebal, comandante de Infantería de Mariña na E.N.M. de Marín. D. Fernando Nieva Sánchez, Tenente de Sanidade e psicoloxía, e oficial 2º de Prensa da E.N.M. de Marín.

